

Nr 91

KUNGL. MAJ:TS

Brandstadga;

given Stockholms slott den 30 mars 1962.

Kungl. Maj:t har, efter riksdagens hörande¹, funnit gott förordna som följer.

Om brandordning och brandstyrelse

1 §.

För kommun skall finnas brandordning, upptagande de bestämmelser som utöver vad i brandlagen och denna stadga föreskrives äro erforderliga för ordnande av brandförsvaret i kommunen.

Brandordning må ej innehålla bestämmelse om förhållande, som regleras genom annan allmän författning än brandlagen och denna stadga. Vid meddelande av bestämmelse i brandordning skall tillses, att därigenom icke lägges onödigt tvång på allmänheten eller eljest göres obefogad inskränkning i den enskildes frihet.

2 §.

Brandordning antages av kommunens fullmäktige. Beslut om antagande av brandordning skall underställas länsstyrelsens prövning. Vägras fastställelse, skola skälen därtill angivas. Underlåta fullmäktige att antaga brandordning av innehåll, som länsstyrelsen finner erforderligt, har länsstyrelsen att förordna i ämnet men skall i så fall underställa sitt beslut kommunens prövning.

Då brandordning fastställts, skall länsstyrelsen på kommunens befordrad ofördröjligen införa meddelande om fastställelsen i länskungörelserna. Ett exemplar av brandordningen skall insändas till statens brandinspektion. Det åligger kommunens styrelse att ombesörja, att kungörelse om fastställelsen anslås samt införes i den eller de tidningar, där kommunala meddelanden intagas, och att tryckta exemplar av brandordningen finnas att tillgå för allmänheten.

¹ Prop. 1962: 12; L²U 11; Rskr 127.

Vad sålunda stadgats skall äga tillämpning jämväl i fråga om ändring i eller tillägg till brandordning.

3 §.

1 mom. Ledamöter och suppleanter i särskild brandstyrelse väljas av kommunens fullmäktige till det antal fullmäktige bestämma. Antalet ledamöter må dock icke vara under fem. Valet skall vara proportionellt, därest det begäres av minst så många väljande, som motsvara det tal, vilket erhålles, om samtliga väljandes antal delas med det antal personer valet avser, ökat med 1. Om förfarandet vid sådant proportionellt val är särskilt stadgat. Sker ej val av suppleanter proportionellt, skall tillika bestämmas den ordning, i vilken suppleanterna skola inkallas till tjänstgöring.

Beträffande särskild brandstyrelse skola bestämmelserna i 32—42 §§ kommunallagen rörande kommunens styrelse ävensom i 45 § andra och tredje styckena samma lag i fråga om där avsedd nämnd äga motsvarande tillämpning; dock att för särskild brandstyrelse i Stockholm skola gälla bestämmelserna i 51 § 1 mom. kommunallagen för Stockholm samt därutöver vad stadsfullmäktige med iakttagande av stadgandena i samma lag föreskriva.

Brandstyrelsens protokoll behöver ej upptaga annat än förteckning å närvarande ledamöter samt för varje ärende beslutet och skälen därför.

2 mom. Vid sammanträde med brandstyrelsen äger brandchefen rätt att deltaga i överläggningarna men ej i besluten samt att få sin mening antecknad till protokollet.

Om brandstyrka och brandbefäl

4 §.

I brandordningen skola intagas bestämmelser angående

- 1) den kommunala brandstyrkans organisation;
- 2) det lägsta antal befattningshavare som skall finnas med angivande om de skola vara heltidsanställda eller deltidanställda;
- 3) det lägsta antalet frivilliga eller tjänstepliktiga i brandvärn; samt
- 4) det lägsta antal övningar som skall hållas med brandstyrkan.

Om kommun skall hava brandchef eller vice brandchef gemensamt med annan kommun, skall detta framgå av brandordningen.

Har kommun jämlikt 4 § brandlagen helt eller delvis befriats från skyldigheten att hålla brandkår, skall av brandordningen framgå i vilken utsträckning och inom vilka områden brandsläckningen i kommunen skall ombesörjas enligt släckningsavtal.

5 §.

Kommun skall hålla sådan brandberedskap, att första utryckning för brandsläckning ständigt kan ske inom en efter kommunens förhållanden godtagbar tid. I brandordningen skall denna tid angivas samt bestämmelser intagas om det lägsta antal brandbefäl och brandmän, som erfordras för beredskapen.

6 §.

Utlagning av tjänstepliktiga till brandvärnet skall ske nämligen.

7 §.

1 mom. För heltidsanställt brandbefäl skola följande kompetensföreskrifter gälla.

Brandchef och sådan vice brandchef, som ej tillika är brandmästare, ävensom andra därmed jämförliga befattningshavare skola hava avlagt

brandingenjörsexamen vid statens brandskola. Länsstyrelsen äger dock, när särskilda skäl äro därtill, för viss kommun medgiva, att till dylik betaltning må utses jämväl den som avlagt brandmästarexamen vid skolan. Brandmästare skall hava avlagt lägst brandmästarexamen vid statens brandskola.

Brandförman skall hava avlagt lägst brandförmansexamen vid statens brandskola.

2 mom. För deltidsanställt brandbefäl skola följande kompetensföreskrifter gälla.

Brandchef och vice brandchef skola hava avlagt brandingenjörsexamen eller brandmästarexamen eller hava genomgått brandbefälskurs A vid statens brandskola. Övrigt deltidsanställt befäl vid kommunal brandkår skall hava genomgått lägst brandbefälskurs C vid statens brandskola.

Länsstyrelsen må dock för viss kommun medgiva, att krav på utbildning vid statens brandskola uppställas endast för brandchefen och en vice brandchef samt att därvid brandbefälskurs B är tillfyllest.

Utan hinder av vad nu sagts må kommun med länsstyrelsens medgivande förordna lämplig person att uppehålla brandchefstjänst för tid, intill dess tjänsten kan besättas med behörig person.

3 mom. Brandordningen skall innehålla bestämmelser om den kompetens som fordras för kommunens brandbefäl.

4 mom. Om utbildningen vid statens brandskola meddelas föreskrifter i stadgan för skolan.

8 §.

1 mom. Ledningen av kommuns brandförsvär skall, närmast under brandstyrelsen, utövas av brandchefen.

Det åligger brandchefen att vårda sig om att kommunens brandförsvär är ändamålsenligt ordnat samt att göra de framställningar om anslag av allmänna medel och om ändringar i eller tillägg till brandordning och reglementen, som erfordras härför.

2 mom. Del ankommer på brandchefen

1) att biträda myndigheter och enskilda inom kommunen med råd och anvisningar rörande brandförsväret;

2) att föra befäl över kommunens brandstyrka samt tillse att den erhåller erforderlig övning;

3) att tillse att föreskriven brandberedskap upprätthålles;

4) att tillse att kommunens brandalarmeringsanordningar fungera samt att dess brand- och livräddningsredskap och övrig utrustning städse äro i gott skick och förvaras på därför bestämda platser; samt

5) att skaffa sig god kännedom om skogarna i kommunen jämte i dem befintliga vältillgångar.

3 mom. Brandchefen skall i övrigt övervaka efterlevnaden av brandlagen, denna stadga, brandordningen samt andra föreskrifter, som röra brandförsväret. Finner brandchefen för särskilt fall omedelbar åtgärd nödvändig för att förhindra brand, åligger det honom att meddela föreskrift därom.

4 mom. Vice brandchef skall biträda brandchefen och vid förfall träda i hans ställe.

9 §.

1 mom. Då släckningshjälp erhållits, skall den befälhavare som erhållit hjälpen utöva befälet.

Brandchefen eller den som är i hans ställe äger befälsrätt över brandkår, som jämte kommunens brandstyrka deltaga i brandsläckning inom anläggning, för vars skydd kåren är uppsatt.

Utan hinder av vad sålunda stadgats må överenskommelse träffas om vem som skall utöva befälet.

2 mom. Har brand tagit eller hotar den att taga större omfattning, äger länsstyrelsen förordna särskild befälhavare.

3 mom. För släckning av brand, som tagit eller hotar att taga större omfattning, skall befälhavaren, om så erfordras, göra framställning om militärhandräckning hos länsstyrelsen eller annan myndighet som, enligt vad därom är särskilt stadgat, är behörig att begära sådan handräckning.

4 mom. Brandchefen eller den som är i hans ställe skall underrätta polischefen om brand eller överhängande fara därför samt vid polisutredning i samband med brand lämna den hjälp, som är möjlig.

10 §.

I brandordningen eller i särskilt reglemente skola närmare bestämmelser meddelas om brandpersonalens åligganden samt vad som har samband därmed.

Om vissa för brandförsvaret erforderliga anordningar

11 §.

Det åligger kommun bland annat

1) att, där till följd av bebyggelsens art och omfattning eller eljest möjligheterna för allmänheten att genom telefon alarmera brandstyrkan icke äro tillfyllest, träffa särskilda anordningar för alarmeringen; samt

2) att träffa särskild anordning för inkallande av brandkårspersonalen.

Närmare bestämmelser härom samt om de övriga anordningar, som äro erforderliga för brandförsvaret i kommunen, skola införas i brandordningen.

Om brandsyn

12 §.

1 mom. Regelbunden brandsyn förrättas med de tidsmellanrum brandchefen bestämmer å sådana byggnader, upplag och andra anläggningar, vilka äro särskilt brandfarliga eller där brand kan utgöra fara för ett större antal människor. Över dylika anläggningar skall brandchefen fortlöpande föra förteckning, upptagande den synefrist, som skall gälla i varje särskilt fall.

Regelbunden brandsyn förrättas av brandchefen eller av brandbefäl, som han förordnar därtill.

Vid regelbunden brandsyn skall, med undantag av vad som är föremål för eldstadsbrandsyn enligt 2 mom., undersökas

1) huruvida de föreskrifter blivit iakttagna, som meddelats för att förebygga brand, för att vid brand rädda liv och egendom samt för att underlätta brandsläckning;

2) huruvida brandfarlig felaktighet finnes å elektrisk installation eller annorstädes å byggnad, upplag eller anläggning; samt

3) huruvida i övrigt anordning eller förhållande förefinnes, som kan utgöra fara för brand eller medföra svårighet att vid brand utföra släckning samt räddning av liv och egendom.

2 mom. Eldstadsbrandsyn förrättas av skorstensfejarmästaren i samband med föreskriven sotning.

Vid eldstadsbrandsyn skall undersökas, huruvida brandfarlig felaktighet finnes å eldstad eller annat, som enligt gällande föreskrifter skall sotas, samt å skorsten och tak med därtill hörande byggnadsdelar.

3 mom. Särskild brandsyn för undersökning, som avses i 1 mom. stycket, förrättas av brandchefen eller brandbefäl, som han förordnar till, samt för undersökning, som avses i 2 mom. andra stycket, av skorstensfejarmästaren. Särskild brandsyn hålles, när brandchefen eller länss befäl finner erforderligt.

4 mom. Vid brandsyn å egendom, som är försäkrad mot skada av brand, äger brandförsäkringsinrättning, hos vilken egendomen är försäkrad, begäran vara tillstådes genom ombud med rätt att göra erinringar om ej att deltaga i besluten.

13 §.

1 mom. Befinnes vid brandsyn, att ägare eller innehavare av byggnad, upplag eller annan anläggning icke iakttagit vad som jämlikt lag eller författning åligger honom med avseende å brandförsvaret, skall föreläggande meddelas en av dem eller båda att inom viss tid vidtaga rättelse. Föreläggande mot ägare må förbindas med åläggande för honom att vid överlåtelse meddela brandsynförrättaren uppgift om nye ägaren.

Innan brandsynföreläggande meddelas angående åtgärd av byggnadsteknisk art, skall samråd med byggnadsnämnden äga rum, försåvitt icke samråd är utan betydelse.

Har föreläggande givits, skall å förut angiven tid efterbesiktning förrättas på föranstaltande av den, som givit föreläggandet. Befinnes därvid föreläggandet icke hava efterkommit, skall anmälan göras hos länsstyrelsen för den åtgärd, som kan påkallas av förhållandena.

2 mom. Befinnes vid brandsyn synnerlig fara för brand vara för handen, åligger det brandsynförrättare att genast meddela föreskrift om omedelbar åtgärd för undanröjande av faran.

14 §.

Vid brandsyn och efterbesiktning skall föras protokoll. Därest protokollet innefattar anmärkning, skall avskrift därav så snart ske kan tillställas den, som anmärkningen rör.

Om sotning

15 §.

Vid sotning skola eldstad och annan kanalansluten förbränningsanordning, vilka icke äro inrättade för eldning uteslutande med gas, jämte tillhörande rökkanaler samt imkanaler rengöras.

Om den tid, som må förflyta från en sotning till nästa, skola bestämmelser intagas i brandordningen. Tiden skall för olika slag av eldstäder, förbränningsanordningar, rökkanaler och imkanaler bestämmas med hänsyn till bränsleslag, eldningssätt och andra på sotbildning och därav föranledd brandfara inverkan omständigheter samt må icke utsträckas längre än till två år. Brandchefen må dock, om särskilda skäl i visst fall äro därtill, efter skorstensfejarmästarens hörande besluta om annan sotningsfrist.

16 §.

I brandordningen skall införas bestämmelse, huruvida kommunen skall utgöra ett eller flera sotningsdistrikt eller jämte annan kommun ingå i sådant distrikt.

För varje sotningsdistrikt skall finnas en skorstensfejare, som avlagt mästarexamen för skorstensfejare vid statens brandskola.

När skorstensfejarmästare för sotningsdistrikt skall utses, skall kungörelse därom införas i allmänna tidningarna med angivande av den tid, inom

vilken ansökan skall ingivas. Inkommer ej ansökan från skorstensfejare med mästarexamen, äger länsstyrelsen medgiva att sökande med annan utbildning utses.

17 §.

Föreskriven sotning skall verkställas av distriktets skorstensfejarmästare eller på hans ansvar av skorstensfejare, som är anställd för att biträda honom. Annan må ej verkställa sådan sotning, såframt icke brandchefen efter skorstensfejarmästarens hörande för särskilt fall medgiver undantag.

18 §.

Vid föreskriven sotning skall undersökas, huruvida å byggnadsdelar, som enligt 12 § skola bli föremål för eldstadsbrandsyn, finnes felaktighet, som kan utgöra brandfara, varjämte uppmärksamhet skall ägnas åt annat, som kan utgöra föremål för undersökning vid brandsyn. Upptäckes felaktighet eller iakttages annat missförhållande och äger skorstensfejarmästaren ej själv meddela föreläggande om rättelse, skall brandchefen ofördröjligen underrättas.

19 §.

1 mom. Skorstensfejarmästare för sotningsdistrikt åligger bland annat

1) att på anmodan av brandchefen eller ägare eller innehavare av byggnad och annan anläggning göra de undersökningar och besiktningsarbeten av eldstäder, förbränningsanordningar, rökkanaler och imkanaler, som erfordras för att utröna brandfara;

2) att föra förteckning över de byggnader och andra anläggningar i sotningsdistriktet, inom vilka sotning skall ske, samt att där anteckna verkställda förrättningar, iakttagna felaktigheter och missförhållanden samt vidtagna åtgärder ävensom att på anfordran uppvisa förteckningen för brandchefen;

3) att tillse att arbete, som han eller hans biträden utför, verkställs med varsamhet och omtanke så att skada eller onödig olägenhet ej uppstår;

4) att på anmodan biträda vid släckning av soteld; samt

5) att på kallelse av brandchefen eller den som för befälet vid brand biträda vid annan brandsläckning.

2 mom. Angående skorstensfejarmästarens åligganden i övrigt må bestämmelser meddelas i brandordningen eller i reglemente.

20 §.

För kommun skall finnas sotningstaxa, upptagande de avgifter som ägare och innehavare av byggnad, annan anläggning eller lägenhet hava att erlagga för sotnings-, undersöknings- och besiktningsarbete, som utföres av skorstensfejare.

Sotningstaxa antages och fastställs på sätt stadgas om brandordning.

Om vissa åtgärder mot brand

21 §.

Arbetsgivare och arbetstagare böra samverka i syfte att främja brandförsvaret på arbetsplatsen.

22 §.

Vill någon företaga kolning, tjärbränning eller hyggesbränning eller ock svedja eller bränna gräs, halm, ris eller ljung eller för annat ändamål uppgöra eld utomhus på plats, där elden lätt kan sprida sig och medföra brandfara, åligger honom att dessförinnan, genom grävning eller på annat sätt, vidtaga de särskilda åtgärder, som kunna anses erforderliga för att hindra

eldens spridning. Sådan eld må ej övergivas, förrän den blivit fullstänkt släckt.

I brandordningen må om så erfordras föreskrivas skyldighet för d vill uppgöra eld på plats, som avses i första stycket, att anmäla det till chefen.

23 §.

Envar enligt 7 § brandlagen tjänstepliktig är efter kallelse till skogsbrandsläckning pliktig att, försedd med tillgängliga släckningsredskap, genast ge sig till anvisad plats och delta i släckningsarbetet. Befinner sig tjänstepliktig i närheten av brandstället, skall han, så snart han fått kännedom om branden, utan kallelse skynda dit och delta i arbetet.

Om tillsyn över brandförsvaret m. m.

24 §.

Länsstyrelsen skall tillse att brandförsvaret inom länet är tillfredsställande ordnat.

Vid sin tillsyn över att kommuner, brandsyneförrättare och särskilda befattningshavare fullgöra sina åligganden med avseende å brandförsvaret äger länsstyrelsen förelägga vite.

Tillsyn över brandförsvaret inom riket ulövas av statens brandinspektion.

25 §.

Brandchef, brandsyneförrättare, skorstensfejare och annan som har att utöva tillsyn över brandförsvaret skall för fullgörande av tillsynen äga tillträde till byggnad och lägenhet samt upplag och annan anläggning ävensom rätt att där företaga undersökning eller utföra arbete, vartill hans åligganden ge anledning. Vägras tillträde utan godtagbart skäl, skall handräddning lämnas av polismyndigheten. Tillsyn och arbete skola utföras på sådant sätt att minsta möjliga olägenhet vållas allmänheten.

Den som har eller haft att utöva tillsyn eller anlitats som biträde i tillsynsverksamheten må ej obehörigen röja eller utnyttja yrkeshemlighet eller annat förhållande, varom han fått kännedom i denna verksamhet.

Om ansvar och besvär

26 §.

Till dagsböter dömes, om ej gärningen är belagd med straff i annan författning, den som icke låter verkställa föreskriven solning, när han enligt 17 § andra punkten fått medgivande att själv ombesörja sådan solning, samt den som bryter mot bestämmelse i 23 §.

27 §.

Bryter någon mot bestämmelse i brandordning och skall förseelsen enligt stadgande däri föranleda ansvar, dömes, om ej gärningen är belagd med straff i annan författning, till böter, högst trehundra kronor. Har förseelsen avsett åliggande av större vikt eller har därigenom förorsakats avsevärd skada eller olägenhet, skola dagsböter ådömas.

28 §.

Bryter någon mot bestämmelsen i 25 § andra stycket, dömes till dagsböter eller fängelse i högst ett år.

Förseelsen må av allmän åklagare åtalas endast efter angivelse av målsäganden.

29 §.

Över beslut vid brandsyn samt över brandchefs beslut jämlikt 15 § andra stycket sista punkten och 17 § andra punkten må besvär anföras hos länsstyrelsen.

Talan mot beslut, som länsstyrelse meddelat på grund av denna stadga eller brandordning, må föras hos Konungen.

Särskilda bestämmelser

30 §.

Vad som föreskrives i denna stadga eller i brandordning gäller även byggnad, upplag eller anläggning, som tillhör eller innehaves av staten.

31 §.

När kommun utsett brandchef, vice brandchef eller skorstensfejarmästare, skall anmälan härom göras till länsstyrelsen med uppgift om hans namn, adress och telefonnummer.

32 §.

Den som enligt 12 § är behörig att förrätta brandsyn må ej driva handel med brand- eller livräddningsredskap; eller vara kommissionär eller agent för annan, som driver sådan handel, eller för försäkringsinrättning i vad denna meddelar försäkringar, som hava samband med brand; eller

vara delägare i handelsbolag eller styrelseledamot i aktiebolag eller förening, som har till huvudsaklig uppgift att driva handel med brand- eller livräddningsredskap.

Övergångsbestämmelser

33 §.

Denna stadga träder i kraft den 1 januari 1963.

Genom stadgan upphävas brandstadgan den 15 juli 1944 (nr 522) samt vad i övrigt finnes i allmän författning, brandordning eller andra särskilda föreskrifter stridande mot bestämmelserna i denna stadga.

Förekommer i lag eller eljest hänvisning till föreskrift, som ersatts genom bestämmelse i denna stadga, skall den bestämmelsen i stället gälla.

34 §.

1 mom. För brandbefälstjänst gällande kompetensbestämmelse, som jämlikt denna stadga intages i brandordning, skall icke tillämpas å brandbefäl, som innehar tjänsten vid stadgans ikraftträdande.

Den som före den 1 januari 1948 erhållit befattning som brandbefäl må utan hinder av kompetensbestämmelserna i denna stadga utses till annan brandbefälsbefattning. Utses sådant brandbefäl till brandchef eller vice brandchef skall beslutet underställas länsstyrelsen för prövning av den utseddes lämplighet för tjänsten.

2 mom. Vid tillämpningen av denna stadga skall den som genomgått brandchefskurs kategori I vid statens brandskola anses hava där avlagt brandingenjörsexamen, den som genomgått brandmästarkurs kategori I vid skolan anses hava där avlagt brandmästarexamen samt den som genomgått brandförmanskurs kategori I vid skolan anses hava där avlagt brandförmansexamen.

I övrigt skall för brandbefäl med kompetens enligt föreskrifterna i brandstadgan den 15 juli 1944 gälla

att brandchefskurs kategori II vid statens brandskola anses m
brandbefälskurs A vid skolan samt
att envar av brandchefskurs kategori III samt brandmästar- och br
manskurs kategori II vid statens brandskola anses motsvara bran
kurs B vid skolan.

3 mom. Vid tillämpningen av denna stadga skall den som genomgått
mästarkurs för skorstensfejare vid statens brandskola anses hava där av
lagt mästarexamen.

Har före denna stadgas ikraftträdande skorstensfejare godkänts eller an
ställts för vissotningsdistrikt, må godkännandet ej återkallas eller an
ställningsavtalet hävas av kommunen med mindre skorstensfejaren finner
icke vidare vara lämplig.

Den som före den 1 januari 1948 vunnit godkännande eller anställning
såsom skorstensfejare för sotningsdistrikt må utan hinder av kompetens
bestämmelserna i denna stadga utses till skorstensfejarmästare i allm
sotningsdistrikt.

35 §.

Utan hinder av det i 32 § stadgade förbudet må den, som vid denna stadga
ikraftträdande är anställd inom brandförsvaret och som då enligt äldre be
stämmelser var oförhindrad att bedriva och jämväl bedrev verksamhet, som
avses med förbudet, fortsätta därmed.

36 §.

Tjänstgöringstiden för ledamöter och suppleanter i särskild brandstyrelse,
vilka valts med tillämpning av äldre bestämmelser, skall upphöra med ut
gången av år 1963. Nya val i enlighet med denna stadga äga rum år
1963.

37 §.

Förslag till brandordning skall med iakttagande av denna stadgas före
skrifter hava upprättats och underställts länsstyrelsens prövning före den
1 januari 1965. Brandordning, avsedd att träda i kraft den 1 januari 1963
eller därefter, må jämväl före sistnämnda dag antagas och fastställas i en
lighet med bestämmelserna i denna stadga.

Intill dess ny brandordning trätt i kraft, skall hittills gällande brandord
ning lända till efterrättelse, i den mån den icke strider mot brandlagen eller
denna stadga.

Beslut, förordnande eller föreskrift, som meddelats med stöd av sådan
stadgande i äldre brandstadgan, vilket ersatts genom bestämmelse i nya
stadgan, skall alltjämt gälla, intill dess annorlunda förordnas.

Det alla som vederbör hava sig hörsamligen att efterrätta. Till yttermera
visso hava Vi detta med egen hand underskrivit och med Vårt kungl. sigill
bekräfta låtit.

Stockholms slott den 30 mars 1962.

GUSTAF ADOLF

(L. S.)

(Inrikesdepartementet)

RUNE B. JOHANSSON

